

FÖRSTAINSTANSRÄTTENS DOM (första avdelningen)
den 27 september 2002 *

I mål T-211/02,

Tideland Signal Limited, Redhill (Förenade kungariket), företrädd av C. Thomas
och C. Kennedy-Loest, Solicitors,

sökande,

mot

Europeiska gemenskapernas kommission, företrädd av J. Forman, i egenskap av
ombud, med delgivningsadress i Luxemburg,

svarande,

angående en talan om ogiltigförklaring av kommissionens beslut av den 17 juni
2002 att förkasta sökandens anbud i upphandlingsförfarandet EuropeAid/
112336/C/S/WW — TACIS (återinledande av upphandling),

* Rättegångspråk: engelska.

meddelar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen)

sammansatt av ordföranden B. Vesterdorf samt domarna N.J. Forwood och H. Legal,
justitiesekreterare: byrådirektören J. Plingers,

med hänsyn till det skriftliga förfarandet och efter förhandlingen den 17 september 2002,

följande

Dom

Bakgrund och förfarande

- 1 Den 27 februari 2002 annonserade kommissionen en anbudsinfordran inom Tacis-programmet, projekt EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS (återinledande av upphandling) ”leverans av utrustning för navigationsstöd till hamnarna i Aktau (Kazakstan), Baku (Azerbajdzjan) and Turkmenbashi (Turkmenistan)”. Samma projekt hade tidigare varit föremål för en upphandling under år 2001, men detta ursprungliga förfarande hade senare ställts in. I akten gällande den nya anbudsinfordran specificerades i punkt 8 i instruktionerna till anbudsgivarna att dessa skulle vara bundna av sina anbud under 90 dagar från utgången av tidsfristen för ingivande av anbud (29 april 2002). Denna period löpte ut den 28 juli 2002.
- 2 Den 25 april 2002 inkom sökanden med ett anbud avseende del 1 av projektet. I enlighet med instruktionerna till anbudsgivarna, angavs det i sökandens brev av den 25 april 2002 (avsnitt 3 i anbudsförslaget) att ”[d]etta anbud är giltigt under 90 dagar från den sista dagen för ingivande av anbud, det vill säga fram till

den 28.7.2002". Det angavs vidare i avsnitt 4 i anbudsformuläret att "[d]etta anbud gäller med förbehåll för att det godtas inom den giltighetsperiod som stipuleras i punkt 8 i instruktionerna till anbudsgivarna".

- 3 Den 7 maj 2002 utfärdade kommissionen ett ändringsmeddelande kallat "Tillägg nr 1 till akten för anbudsinfordran" (nedan kallat tillägget), genom vilket beskrivningen av en av posterna (post 4.2.2 i del 1) ändrades, och kommissionen meddelade sitt beslut att förlänga tidsfristen för anbudsgivningen så att intresserade parter vid behov skulle kunna ändra sina anbud och återsända nya anbud senast den 11 juni 2002. De anbud som hade mottagits före den ursprungliga tidsfristen, däribland sökandens anbud, returnerades oöppnade till anbudsgivarna. Enligt sökanden var det inte nödvändigt för den att ändra den relevanta posten i del 1 och den återsände därför den 10 juni 2002 precis samma anbudshandlingar, inberäknat allt som fordrades enligt anbudsformuläret, och, i synnerhet, skrivelsen av den 25 april 2002 som innehöll den mening som citerats i föregående punkt.

- 4 Vid förrättningen för öppnandet av anbudet den 17 juni 2002 förkastade kommissionens utvärderingskommitté sökandens bud. Enligt den del av protokollet från anbudsöppnandet som avser sökandens anbud, var anledningen till att det förkastades följande:

"Vid kontrollen av om anbudsformuläret, intygen och anbudsgarantin var korrekt ifyllda/insända, noterade ordföranden att anbudets giltighetstid inte motsvarade de erforderliga 90 dagarna från datumet för ingivandet av anbudet."

- 5 Den 28 juni förhörde sig sökanden per telefon angående utfallet av upphandlingsförfarandet och informerades då om att dess ansökan hade förkastats. Kommissionen sände också samma dag per fax en kopia av protokollet från anbudsöppnandet till sökanden.
- 6 Den 1 juli 2002 kontaktade sökanden kommissionen per e-post och angav att den avsåg klaga på beslutet att förkasta dess anbud, samt bad om upplysningar gällande förfarandet för ett sådant klagomål. Kommissionens svarade att sökandens anbud hade förkastats på grund av att dess giltighet inte motsvarade de krav som kommissionen ställt, på grund av följande:

”I punkt 8.1 i instruktionerna till anbudsgivarna anges att '[a]nbudsgivare skall vara bundna av sina anbud under 90 dagar från utgången av tidsfristen för ingivandet av anbudet'. Eftersom tidsfristen gick ut den 11 juni 2002 och ni har angivit i punkt 5.3 i anbudsformuläret att '[d]etta anbud är giltigt under 90 dagar från den sista dagen för ingivandet av anbudet, det vill säga fram till den 28.7.2002', var utvärderingskommittén tyvärr tvungen att förkasta ert anbud.”

- 7 Sökanden inkom genom skrivelse av den 5 juli 2002 med en formell begäran till kommissionen att denna skulle återuppta sökanden i upphandlingsförfarandet, samt bad om en bekräftelse av att kommissionen inte skulle gå vidare i upphandlingsförfarandet i avvaktan på att situationen upplärdades.
- 8 Genom skrivelse av den 10 juli 2002 svarade kommissionen sökanden följande:

”Tack för era förfrågningar och anmärkningar rörande utvärderingsförfarandet, vilka vi skall beakta. Eftersom utvärderingen ännu inte har avslutats har vi inte

möjlighet att bemöta era synpunkter, men vi skall återkomma till er i vederbörlig ordning.”

9 Sökanden väckte genom en ansökan som inkom till förstainstansrättens kansli den 15 juli 2002 förevarande talan. Genom två separata ansökningar som inkom samma dag, begärde sökanden också, för det första, att interimistiska åtgärder omedelbart skulle vidtas och dessa sedan slutligt fastställas, och, för det andra, skyndsamt handläggning av förevarande mål.

10 Den 16 juli 2002 biföll förstainstansrättens ordförande begäran om omedelbara interimistiska åtgärder. Beslutet löd som följer:

”1. Kommissionen skall:

— antingen vidta alla nödvändiga åtgärder för att låta utslaget i upphandlingsförfarandet avseende leveransen av utrustning för navigationsstöd till hamnarna i Aktau (Kazakstan), Baku (Azerbajdzjan) och Turkmenbashi (Turkmenistan), benämnt EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS (återinledande av upphandling), anstå fram till datumet för meddelandet av det slutliga beslutet i detta interimistiska förfarande,

— eller, utvärdera det anbud som ingivits av Tideland Signal Limited i ovan nämnda upphandlingsförfarande samt medge att Tideland Signal Limited fullständigt deltar i förfarandet på samma sätt och under samma villkor som samtliga övriga anbudsgivare, fram till datumet för meddelandet av det slutliga beslutet i detta interimistiska förfarande.

2. Beslut om rättegångskostnader kommer att meddelas senare.”

- 11 Efter delgivningen av detta beslut informerade kommissionen förstainstansrätten om att ett meddelande om tilldelning redan hade sänts den 9 juli 2002 till en annan anbudsgivare, Pintsch Bamag A+V, avseende del 1 av projektet. Kommissionen informerade emellertid därpå detta företag om att uppskjutandet av tilldelningen av kontraktet, som var ett resultat av beslutet, gjorde det omöjligt att gå vidare med själva undertecknandet av kontraktet.
- 12 Efter att ha hört kommissionen, beslutade förstainstansrätten (första avdelningen) den 1 augusti 2002, att handlägga förevarande mål skyndsamt i enlighet med artikel 76a i dess rättegångsregler.
- 13 På grundval av referentens rapport beslutade förstainstansrätten (första avdelningen) att inleda det muntliga förfarandet samt begärde att kommissionen skulle inkomma med vissa handlingar som den hänvisat till i sitt svaromål. Kommissionen efterkom denna begäran.
- 14 Parterna utvecklade sin talan och besvarade förstainstansrättens frågor vid förhandlingen den 17 september 2002. Vid slutet av förhandlingen hölls ett informellt möte och kommissionen ombads att senast den 19 september 2002 uppge huruvida en uppgörelse i målet skulle kunna nås på grundval av att denna återkallade sitt beslut att förkasta sökandens anbud. Efter att ha erhållit ett svar inom tidsfristen, begärde förstainstansrätten ytterligare klargörande av detta besluts status den 23 september 2002, vilket klargörande inkom samma dag.

- 15 Den 24 september 2002 ombads båda parterna av förstainstansrätten att yttra sig i frågan huruvida det fortfarande fanns ett föremål för talan om ogiltigförklaring. I sina yttranden, vilka inkom samma dag, gjorde kommissionen gällande att talan nu inte längre hade något föremål, medan sökanden hävdade att det alltjämt var nödvändigt att förstainstansrätten dömde i målet, i synnerhet för att avgöra frågan huruvida beslutet att förkasta dennes anbud hade varit rättsenligt, samt för att säkerställa att det helt avlägsnades ur gemenskapernas rättsordning.

Parternas yrkanden

- 16 Sökanden har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogiltigförklara kommissionens beslut av den 17 juni 2002 att förkasta anbudet av Tideland Signal Limited i upphandlingsförfarandet EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS (återinledande av upphandling),
 - förplikta kommissionen att ersätta rättegångskostnaderna.
- 17 Kommissionen har yrkat att förstainstansrätten skall
- ogilla talan, och
 - förplikta sökanden att ersätta rättegångskostnaderna.

Prövning i sak

- 18 Sökanden har åberopat två grunder. Som första grund har sökanden anfört att kommissionens beslut av den 17 juni 2002 att förkasta sökandens anbud var rättsstridigt, eftersom det grundades på den felaktiga uppfattningen att anbudet endast var giltigt fram till den 28 juli 2002, och inte under 90 dagar från den 11 juni 2002, såsom fordrades enligt punkt 8.1 i instruktionerna till anbudsgivarna. Som andra grund har sökanden hävdad att nämnda beslut att förkasta dess anbud är rättsstridigt på grund av att kommissionen har överträtt punkt 19.5 i instruktionerna till anbudsgivarna, samt åsidosatt omsorgsplikten och proportionalitetsprincipen genom att inte begära förtydligande angående anbudets giltighetstid.
- 19 Förstainstansrätten skall först pröva den andra grunden.

Parternas argument

- 20 Sökanden har anfört att även om förstainstansrätten inte skulle medge att det var uppenbart att sökandens anbud var avsett att gälla under 90 dagar från utgången av den nya tidsfristen för ingivande av anbud, den 11 juni 2002, så skulle åtminstone ordalydelsen i handlingarna rörande upphandlingen tillsammans med övriga omständigheter ha föranlett utvärderingskommittén att utöva sin befogenhet att begära förtydligande i enlighet med punkt 19.5 i instruktionerna till anbudsgivarna, i vilken föreskrivs följande:

”För att tillgodose behovet av öppenhet och likabehandling, kan anbudsgivare efter skriftlig begäran från utvärderingskommittén, anmodas att inom tjugofyra

timmar inkomma med förtydliganden, utan att därigenom ändra sina anbud. En sådan begäran om förtydligande får inte avse rättelse av formfel eller av betydande förbehåll som påverkar uppfyllelsen av kontraktet eller som snedvrider konkurrensen.”

- 21 Sökanden har dessutom vidhållit att kommissionen är bunden av en omsorgsplikt när den anordnar upphandlingsförfaranden, liksom den är i andra sammanhang, som till exempel vid granskningen av anmälningar om statligt stöd. Enligt sökanden har kommissionens utvärderingskommitté underlåtit att iaktta vederbörlig omsorg då den förkastade sökandens anbud utan att utnyttja sin möjlighet att begära förtydligande av anbudets giltighetstid.
- 22 På liknande sätt har utvärderingskommittén handlat utan hänsyn till proportionalitetskravet, genom att förkasta sökandens anbud på grund av den bedömning kommittén gjorde av anbudets giltighetstid, när den istället hade kunnat utöva sin befogenhet att begära ett förtydligande. Genom det senare handlandet hade den kunnat undvika risken att sökanden orättfärdigt uteslöts ur upphandlingsförfarandet, utan att därigenom orsaka någon betydande fördröjning av förfarandet.
- 23 Kommissionen har först upprepat att ingen osäkerhet rådde avseende innebörden av uttrycket ”fram till den 28.7.2002”. Vad gäller sökandens argument om att det kan ha förelegat en ”misstanke” beträffande datumets riktighet, har institutionen vidare påpekat att det kan ifrågasättas när, i ett enskilt fall, en misstanke uppkommer som medför att kommissionen blir ”skyldig” att godta ett annat datum än det som entydigt lämnats av en anbudsgivare.
- 24 Kommissionen har närmare bestämt avvisat sökandens tolkning av punkt 19.5 i instruktionerna till anbudsgivarna, vilka ingår som en del i de villkor som gäller

för samtliga anbudsgivare. Den har först påpekat att anbudsgivare, i enlighet med denna bestämmelse, ”efter skriftlig begäran från utvärderingskommittén” kan ”anmodas att inkomma med förtydliganden” inom tjugofyra timmar. Vidare skall utvärderingskommittén, då den utnyttjar de befogenheter den har i detta avseende, beakta ”behovet av öppenhet” och ”likabehandling” i förhållande till samtliga de företag som har inkommit med anbud. Det är dessutom uttryckligen fastställt att anbudsgivare visserligen kan anmodas att inkomma med förtydliganden, men detta ”utan att därigenom ändra sina anbud”, och att ”[e]n sådan begäran om förtydligande... inte [får] avse rättelse av formfel...”.

- 25 Kommissionen har hävdad att den fråga som sökanden påstår borde ha förtydligats är av precis det slag som uttryckligen undantas från utvärderingskommitténs ansvarsområde. Anbudet innehåller nämligen, vilket också sökanden själv anfört, ett formfel avseende ett av de grundläggande anbudsvillkoren, vilket inte kan rättas.
- 26 Kommissionen har vidare avfärdat påståendet om att den skulle ha ”underlåtit att iaktta vederbörlig omsorg” då den förkastade sökandens anbud utan att utnyttja sin möjlighet att begära förtydligande. Kommissionen har framhållit att det faktiskt var ett fel som sökanden själv nu medger sig ha begått, som orsakade att anbudet förkastades.
- 27 Kommissionen har framhållit att utförliga och exakta villkor gäller för upphandlingsförfaranden, inklusive de som avser Tacis-förordningen. Fortlöpande och strikt iakttagande av dessa är ett oeftergivligt villkor för deltagande i upphandlingar, i analogi med, i synnerhet, vad som gäller avseende uttagsprov för rekrytering av gemenskapens tjänstemän (domstolens beslut i mål C-435/98 P, Jouhki mot kommissionen, REG 2000, s. I-2229, särskilt punkt 35, och förstainstansrättens dom av den 21 maj 1992 i mål T-54/91, Almeida Antunes mot parlamentet, REG 1992, s. II-1739, särskilt punkt 40). För övrigt är

de ekonomiska aktörerna fullständigt medvetna om dessa villkor då de deltar i gemenskapens upphandlingar. Kommissionen har framhållit att det anbud som sökanden hade inkommit med avseende precis samma projekt tidigare hade förkastats under år 2001, och att sökanden därför borde ha varit särskilt noggrann då den inkom med sitt anbud vid detta tillfälle. I synnerhet borde den inte endast ha återinsänt samma handlingar efter det att tillägget hade annonserats och sökandens anbudshandlingar returnerats till denna, utan att ens kontrollera datumen, förutsatt att detta är vad som verkligen har skett, såsom sökanden har hävdad.

28 Kommissionen har gjort gällande att datumet ifråga avseende anbudets giltighetstid är av grundläggande betydelse, inte endast för den upphandlande myndigheten, utan även för var och en av de enskilda anbudsgivarna. Den upphandlande myndigheten måste veta med säkerhet när vart och ett av anbudena förfaller, och säkerställa att alla deltagare har samma möjligheter att under samma tid beakta alla möjliga omständigheter av relevans. Grundläggande anbudsvillkor, såsom anbudens giltighetstid, måste därför vara entydiga och inte föremål för tolkning.

29 I synnerhet vore det, enligt kommissionen, oacceptabelt av hänsyn till kraven på öppenhet, konsekvens och likabehandling, om enskilda anbudsgivare skulle kunna föra en dialog med den upphandlande myndigheten i syfte att förmå denna att på bilateral grund ompröva deras enskilda anbud. Det vore därför synnerligen olämpligt om kommissionen, i egenskap av upphandlande myndighet, kontaktade en enskild anbudsgivare så att denne kunde rätta sitt anbud, förutom i vissa särskilda avseenden då detta uttryckligen är tillåtet. Ett sådant synsätt skulle nämligen motverka ett system som bygger på den grundläggande principen om likabehandling av alla anbudsgivare (domstolens dom av den 22 juni 1993 i mål C-243/89, kommissionen mot Danmark, REG 1993, s. I-3353, punkt 37, svensk specialutgåva, volym 14, s. I-229, och av den 25 april 1996 i mål C-87/94, kommissionen mot Belgien, REG 1996, s. I-2043, punkt 70, samt generaladvokaten Stix-Hackls förslag till avgörande, dom av den 23 januari 2003 i mål C-57/01, Makedoniko Metro och Michaniki, ännu inte publicerat i rättsfalls-samlingen, punkt 66). Kommissionen har i detta hänseende även påpekat att sådana kontakter skulle medföra en tung arbetsbelastning för den, eftersom direktorat A vid kommissionens generaldirektorat Byrån för samarbete EuropeAid under år 2001 behandlade omkring 240 kontrakt endast avseende Tacis-förordningen.

- 30 I detta sammanhang har kommissionen gjort gällande att sökandens handlande, i det att denne har kontaktat såväl ordföranden som sekreteraren i utvärderingskommittén, förtjänar en närmare undersökning i enlighet med punkt 19.6 i instruktionerna till anbudsgivarna, enligt vilken "[a]lla försök av en anbudsgivare att påverka utvärderingskommittén vid dennas undersökning, klarläggande, utvärdering och jämförelse av anbud, att få upplysningar gällande förfarandets fortskridande, eller att påverka den upphandlande myndighetens beslutsfattande avseende tilldelningen av kontraktet, skall medföra att dennes anbud omedelbart förkastas".
- 31 Kommissionen har också framhållit att i förevarande fall har fem andra anbudsgivare uteslutits av utvärderingskommittén vid förrättningen för öppnandet av anbudet på grund av diverse misstag från dessa anbudsgivares sida, och om sökandens argument accepterades skulle detta leda till åtminstone ett ifrågasättande av dessa andra anbudsgivares ställning. Mer allmänt har kommissionen hävdats att ett sådant prejudikat, som en dom till sökandens fördel i förevarande mål skulle utgöra, skulle medföra att kommissionen blev skyldig att förklara varför den följt sina egna bestämmelser varje gång ett beslut som den fattat i enlighet med dessa bestämmelser blev ifrågasatt av en eller flera av de anbudsgivare som inte haft framgång.
- 32 Slutligen har kommissionen, som svar på sökandens påstående att den handlat utan hänsyn till proportionalitetskravet, upprepat att den påstådda förekomsten av en "misstanke" avseende anbudets giltighetstid saknar relevans med tanke på hur tydligt den ifrågavarande tidsgränsen framkom i anbudet och hur stränga de bestämmelser som reglerar upphandlingsförfaranden är.

Förstainstansrättens bedömning

- 33 Förstainstansrätten erinrar om att kommissionen har ett betydande utrymme för skönsmässig bedömning i fråga om vad som skall beaktas vid ett beslut att sluta

avtal efter anbudsinfordran. Gemenskapsdomstolarnas prövning skall därför begränsas till att avse en kontroll av att reglerna för handläggning och för motivering har följts, att uppgifterna om de faktiska omständigheterna är materiellt riktiga, att bedömningen inte är uppenbart oriktig och att det inte förekommit maktmissbruk (dom av den 24 februari 2000 i mål T-145/98, ADT Projekt mot kommissionen, REG 2000, s. II-387, punkt 147).

34 I rättssäkerhetens intresse är det dessutom nödvändigt att kommissionen ges möjlighet att med säkerhet fastställa innebörden av ett anbud, och särskilt huruvida det uppfyller de krav som ställts i anbudsinfordran. Om ett anbud är oklart och kommissionen inte har möjlighet att snabbt och effektivt klargöra dess verkliga innebörd, har den följaktligen inte något annat val än att förkasta anbudet.

35 Kommissionens utvärderingskommitté har dock i enlighet med punkt 19.5 i instruktionerna till anbudsgivarna givits befogenhet att begära att ett förtydligande av anbud inges inom tjugofyra timmar, förutsatt att ett sådant förtydligande "inte avse[r] rättelse av formfel eller av betydande förbehåll som påverkar uppfyllelsen av kontraktet eller som snedvrider konkurrensen". Att möjligheten att begära ett sådant förtydligande är allmän praxis, bekräftas även i punkt 4.3.9.4 i ett dokument kallat "Praktisk handledning för tilldelning av kontrakt inom ramen för EG:s bistånd till tredje land", vilket företeddes av kommissionen vid förhandlingen. Frågan som skall besvaras är därför huruvida utvärderingskommittén handlade rättsenligt då den beslutade sig för att inte använda sig av den möjligheten avseende giltighetstiden av sökandens anbud.

36 Vad gäller kommissionens påstående att sökandens anbud innehöll ett "formfel", i det att dess giltighetstid entydigt och uttryckligen begränsats till den 28 juli 2002, och att det därför varken var nödvändigt, eller ens tillåtet, att begära ett förtydligande i enlighet med punkt 19.5 i instruktionerna till anbudsgivarna, kan det konstateras att den uppgift som kommissionen i detta avseende hänvisar till,

och vilken citerats i punkt 2 ovan, var tvetydig med avseende på anbudets giltighetstid. Följaktligen innebar uppgiften inte nödvändigtvis ett formfel, utan gav snarare upphov till en tvetydighet som eventuellt skulle ha kunnat uppdaga förekomsten av ett sådant fel, beroende på hur denna tvetydighet, som utvärderingskommittén var behörig att begära ett klagörande av, löstes. I förevarande fall hade det därför gått att säga att anbudet innehöll ett formfel först om det hade visat sig, efter förtydligande, att anbudets giltighetstid var begränsad till den 28 juli 2002.

- 37 Som svar på kommissionens påstående att utvärderingskommittén likväl inte var skyldig att begära ett förtydligande av sökanden, skall det påpekas att den befogenhet som fastställs i punkt 19.5 i instruktionerna till anbudsgivarna skall, i synnerhet i överensstämmelse med gemenskapsrättens princip om god förvaltningssed, förenas med en skyldighet att utöva denna befogenhet då omständigheterna är sådana att ett förtydligande av ett anbud är såväl praktiskt möjligt som nödvändigt (se analogt förstainstansrättens dom av den 22 februari 2000 i mål T-22/99, *Rose mot kommissionen*, REGP 2000, s. I-A-27 och II-115, punkt 56, och av den 8 maj 2001 i mål T-182/99, *Caravelis mot parlamentet*, REGP 2001, s. I-A-113 och II-523, punkterna 32—34; se även, mer allmänt, förstainstansrättens dom av den 9 juli 1999 i mål T-231/97, *New Europe Consulting och Brown mot kommissionen*, REG 1999, s. II-2403, punkt 42, samt artikel 41 i Europeiska unionens stadga om de grundläggande rättigheterna, som proklamerades i Nice den 7 december 2000, EGT C 364, 2000, s. 1). Även om kommissionens utvärderingskommittéer inte är skyldiga att begära förtydliganden i samtliga de fall då anbud är oklart formulerade, är det inte desto mindre så att de skall iaktta en viss försiktighet när de gör en bedömning av innebörden av ett anbud. I sådana fall då villkoren i själva anbudet och de av kommissionen kända omständigheterna i fallet tyder på att det förmodligen finns en enkel förklaring till tvetydigheten, och att den lätt kan åtgärdas, strider det, i princip, mot principen om god förvaltningssed att utvärderingskommittén förkastar anbudet utan att utöva sin befogenhet att begära förtydligande. Ett beslut att förkasta ett anbud under sådana omständigheter kan innebära att institutionen gjort sig skyldig till en uppenbart oriktig bedömning i utövandet av sina befogenheter.

- 38 Det skulle vidare strida mot principen om likabehandling, till vilken det hänvisas i punkt 19.5 i instruktionerna till anbudsgivarna i förevarande fall, om

utvärderingskommittén skulle åtnjuta en oinskränkt rätt att skönsmässigt avgöra huruvida den skall begära förtydliganden av enskilda anbud eller ej, utan objektiva hänsynstaganden och utan att vara underställd domstolsprövning (se analogt förstainstansrättens dom av den 6 juli 1999 i de förenade målen T-112/96 och T-115/96, Séché mot kommissionen, REGP 1999, s. I-A-115 och II-623, punkt 127). Vidare hindrade inte principen om likabehandling, i motsats till vad kommissionen har hävdad, utvärderingskommittén från att tillåta anbudsgivare att förklara tvetydigheter i sina anbud, eftersom det uttryckligen föreskrivs i punkt 19.5 att sådant förtydligande kan begäras och utvärderingskommittén var skyldig att behandla alla anbudsgivare likartat i sin utövning av denna befogenhet.

- 39 Det skall i detta sammanhang erinras om att enligt proportionalitetsprincipen krävs att gemenskapsinstitutionernas rättsakter inte går utöver vad som är ändamålsenligt och nödvändigt för att uppnå de mål som eftersträvas, varvid gäller att man när det finns flera ändamålsenliga åtgärder att välja mellan skall använda sig av den åtgärd som är minst betungande (domstolens dom av den 5 maj 1998 i mål C-157/96, National Farmers' Union m.fl., REG 1998, s. I-2211, punkt 60).
- 40 I förevarande fall kan det i enlighet med vad sökanden har anfört konstateras att denne faktiskt helt enkelt återsände sina ursprungliga anbudshandlingar den 10 juni 2002, utan ändringar, på grund av att de ändringar av gjorts av post 4.2.2 i del 1, i enlighet med tillägget, inte hade medfört att dennes anbud behövde ändras.
- 41 Vidare, eftersom datumet "28.07.2002" motsvarade den 90-dagars giltighetstid som krävdes i enlighet med den ursprungliga anbudsinfordran av den 27 februari 2002, borde utvärderingskommittén ha insett att sökanden sannolikt inte avsåg att anbudet skulle ha en annan giltighetstid än den som fordrades i enlighet med punkt 8.1, utan att denne snarare genom ett förbiseende hade missat att ändra datumet då anbudet återsändes som en följd av tillägget. Förutom att det i sökandens anbudshandlingar, som inkom den 10 juni 2002, på två andra ställen uppgavs att sökandens anbud hade en giltighetstid motsvarande de erforderliga

90 dagarna, nämligen i själva brevet av den 25 april 2002, där det direkt före underskriften anges att: "[d]etta anbud gäller med förbehåll för att det godtas inom den giltighetsperiod som stipuleras i punkt 8 i instruktionerna till anbudsgivarna", samt i de allmänna villkor som bifogats anbudet, i vilka det föreskrives: "Anbudets giltighetstid: 90 dagar", angavs det dessutom i samma brev att sökanden "utan förbehåll eller begränsningar acceptera[de] hela innehållet i akten gällande anbudsinfordran med avseende på ovannämnda förfarande".

- 42 Under dessa omständigheter skulle utvärderingskommittén i enlighet med principen om god förvaltningssed ha löst den tvetydighet som uppstått genom att begära ett förtydligande av giltighetstiden av sökandens anbud.
- 43 Dessutom, vad gäller proportionalitetsprincipen, kan det i förevarande fall konstateras att utvärderingskommittén hade två möjliga handlingsalternativ, vilka båda skulle ha medfört att det krav på rättssäkerhet som det hänvisas till i punkt 34 ovan uppfylldes, nämligen att helt enkelt förkasta anbudet eller att begära ett förtydligande av sökanden. På grund av sannolikheten för att anbudet verkligen var avsett att ha en giltighetstid på 90 dagar från den 11 juni 2002 till den 9 september 2002 i enlighet med kraven i punkt 8.1 i instruktionerna till anbudsgivarna, samt det faktum att sökanden skulle ha varit tvungen att inkomma med efterfrågade förtydliganden inom tjugofyra timmar så att upphandlingsförfarandet i dess helhet endast skulle ha störts eller försenats minimalt, har granskningskommittén handlat klart i strid med proportionalitetsprincipen och gjort en uppenbart oriktig bedömning, då den beslutade att förkasta anbudet utan att ha begärt förtydligande av vilken giltighetstid som avsågs.
- 44 Vad gäller kommissionens argument att en ogiltigförklaring av beslutet att förkasta sökandens anbud kan komma att påverka ställningen för andra anbudsgivare vars anbud har förkastats, kan denna omständighet inte på något

vis motivera ett ogillande av förevarande talan. Enligt artikel 233 EG är den institution vars rättsakt ogiltigförklarats skyldig att vidta de åtgärder som är nödvändiga för att följa domen. Dessa åtgärder avser bland annat att utplåna effekterna av de i domen konstaterade rättsstridigheterna, och institutionen skall följaktligen återställa sökandens situation (domstolens dom av den 31 mars 1971 i mål 22/70, kommissionen mot rådet, REG 1971, s. 263, punkterna 59 och 60, svensk specialutgåva, volym 1, s. 551, och förstainstansrättens dom av den 13 december 1995 i de förenade målen T-481/93 och T-484/93, *Exporteurs in Levende Varkens m.fl. mot kommissionen*, REG 1995, s. II-2941, punkt 47). Den dom varigenom rättsakten ogiltigförklaras kan emellertid inte medföra att andra rättsakter, mot vilka talan inte har väckts vid gemenskapsdomstolen, men som skulle kunna anses vara olagliga på liknande grund, ogiltigförklaras (domstolens dom av den 14 september 1999 i mål C-310/97 P, *kommissionen mot AssiDomän Kraft Products m.fl.*, REG 1999, s. I-5363, punkt 54.

- 45 Vad gäller kommissionens påstående att sökandens handlande efter det att dennes anbud hade förkastats stred mot punkt 19.6 i instruktionerna till anbudsgivarna, är det tillräckligt att konstatera att även om det fanns rättslig och faktisk grund för detta påstående, saknar det betydelse för förevarande mål eftersom det inte påverkar rättsenligheten i det beslut som är föremål för talan om ogiltigförklaring.
- 46 Det följer av det ovan sagda att utvärderingskommittén gjorde en uppenbart oriktig bedömning då den underlät att utöva sin befogenhet att begära ett förtydligande av sökanden i enlighet med punkt 19.5 i instruktionerna till anbudsgivarna.
- 47 Följaktligen skall kommissionens beslut av den 17 juni 2002, genom vilket den förkastade det anbud som ingivits av Tideland Signal Limited avseende del 1 av upphandlingsförfarandet EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS (återinledande av upphandling), ogiltigförklaras, utan att det blir nödvändigt att undersöka den första grund som anförts av sökanden.

- 48 Slutligen skall det anges att en talan om ogiltigförklaring undantagsvis kan ha ett föremål även om den rättsakt som talan om ogiltigförklaring avser har återkallats, under förutsättning att sökanden trots detta har ett berättigat intresse av en formell ogiltigförklaring genom dom (se analogt dom av den 5 oktober 1988 i de förenade målen 294/86 och 77/87, *Technointorg mot kommissionen och rådet*, REG 1988, s. 6077, punkt 11). I förevarande mål har sökanden hävdats att den har ett sådant intresse.
- 49 Det skall erinras om att parterna inte ingick något förlikningsavtal efter det informella möte som hölls den 17 september 2002, och att det inte framgår av de svar som inkom från kommissionen den 19 och den 23 september 2002 huruvida beslutet att förkasta sökandens anbud verkligen hade helt avlägsnats ur gemenskapernas rättsordning, och att dess rättsverkningar hade upphört (förstainstansrättens beslut av den 17 september 1997 i mål T-2697, *Antillean Rice Mills mot kommissionen*, REG 1997, s. II-1347, punkt 14). Under dessa omständigheter har sökanden ett intresse av att dom meddelas, och med beaktande av behovet av skyndsamhet i förevarande mål och kraven på rättssäkerhet är det lämpligt att omedelbart avkunna dom för att formellt och definitivt undanröja den kvarvarande osäkerheten avseende rättsenligheten i beslutet att förkasta sökandens anbud, samt dettas nuvarande status.

Rättegångskostnader

- 50 Enligt artikel 87.2 i förstainstansrättens rättegångsregler skall tappande part förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna, om detta har yrkats. Sökanden har yrkat att kommissionen skall förpliktas att ersätta rättegångskostnaderna. Eftersom kommissionen har tappat målet, skall sökandens yrkande bifallas.

På dessa grunder beslutar

FÖRSTAINSTANSRÄTTEN (första avdelningen)

följande dom:

- 1) Kommissionens beslut av den 17 juni 2002 att förkasta det anbud som ingivits av Tideland Signal Limited avseende del 1 av upphandlingsförfarandet EuropeAid/112336/C/S/WW — TACIS (återinledande av upphandling) ogiltigförklaras.
- 2) Kommissionen skall ersätta rättegångskostnaderna.

Vesterdorf

Forwood

Legal

Avkunnad vid offentligt sammanträde i Luxemburg den 27 september 2002.

H. Jung

Justitiesekreterare

B. Vesterdorf

Ordförande